

Gratis krant, help 'm verspreiden!

KLASSE!

KRANT VOOR (EEN WERELD VOL MENSEN ALS) HENK LANGEVELD

Nr 8 | 2010

Shut down Pagani! Azadi!

✱DOOR TRANSAKT!

Een evaluatie van het noborder camp eind augustus op het Griekse eiland Lesbos (een langere versie is te vinden op globalinfo.nl)

Nooit eerder hebben we een noborder camp aan de buitengrenzen van de Europese Unie meegemaakt waar politiek protest en de sociale strijd voor vrijheid van beweging zo met elkaar verbonden waren als in Lesbos. Ook was er een aanzienlijke aandacht van internationale media voor het detentiecentrum Pagani en nieuwe impulsen voor transnationaal netwerken. De balans die wij opmaken is grotendeels positief, al waren de plenaire vergadering gekenmerkt door grote meningsverschillen.

"Morgen, als wij verder reizen, zullen we weer vluchtelingen zijn, maar vannacht zijn we gewoon mensen, vrienden die samen feesten. Wie had gedacht dat wij ons niet hoeven te verstoppen op dit eiland, maar dat ons een geschenk gegeven zou worden met een nacht in vrijheid onder vrienden!" Deze zinnen van een jonge Afghaanse man op de laatste avond van het noborder camp spreken boekdelen. En terecht: want de dagen ervoor gebeurden indrukwekkende dingen, vooral rond het Informatiepunt dat meteen aan het begin van het noborder camp - dat net buiten de hoofdstad Mytilini lag - direct aan de havenpromenade geopend werd. Hier konden toeristen zich over de omstandigheden van vluchtelingen op Lesbos informeren. Hier kwamen ook (stille) ondersteuners die op het eiland woonden dekbedden en eten. Sommigen vertelden daar ook over hun eigen ervaringen met vluchtelingen. Het belangrijkste was echter dat binnen enkele dagen een zelf-georganiseerd "ontvangstcentrum" opgezet werd, een ontmoetingspunt voor nieuwkomers (zonder papieren) en mensen die uit de gevangenis vrijgelaten waren; een punt om bij te komen, informatie uit te wisselen en gemeenschappelijk te handelen (2). Zoals we verwacht hadden, was Lesbos een brandpunt van het EU grensregime. De timing en lokatie van het noborder camp waren een "voltreffer": elke nacht landden er nieuwe boten met vluchtelingen, het detentiecentrum Pagani was al weken overvol, Griekse grenswachten en Frontex werden permanent ingezet (3). Rond 600 activisten waren voor de actieweek naar Lesbos gekomen. Naast de Griekse fractie waren het merendeels mensen uit Duitsland, maar ook uit veel andere landen. Vijf dagen voor het begin van het camp begonnen 150 jongeren die in Pagani vast zaten een hongersta-

LEES VERDER OP PAGINA 2

NIEUW

LOGO

COPYRIGHT: MARILY STROUX

"Never trust a cop"

Over het politieoptreden in Kopenhagen en mogelijke antwoorden

✱KRISS SOL

Alle pogingen tot creatief verzet onmogelijk maken, nog voor ze beginnen. Dat was het motto van de politie tijdens de klimaattop (COP 15) in Kopenhagen in december 2009. De repressie roept vragen op zoals: waarom winden zo weinig mensen zich hierover op? Omdat repressie werkt? Maar repressie kan je ook tegenwerken. Dat werkt ook. Soms.

LEES VERDER OP PAGINA 6

Sorry:

In sommige stukken in de vorige uitgave zaten nogal wat fouten. Dat kwam doordat we door omstandigheden (lees het ziekenhuis) geen drukcorrectie hadden kunnen doen. We beloven beterschap en de online versies zijn wel vlekkeloos.

Verspreiding

De krant is gratis en wordt in grote oplage gemaakt in de hoop dat iedereen wil meehelpen met verspreiden. Dat laatste is een beetje werk. We merken dat in sommige plekken alles op een grote stapel blijft liggen. In de praktijk werkt het veel beter als je her en der wat kleine hoeveelheden neerlegt. Het zou dus mooi zijn als je dat zou willen. Denk, behalve aan de gebruikelijke plekken, ook aan de bibliotheek, koffieshop, biowinkel, het bejaardentehuis, boekwinkels etc. In de praktijk vinden ze het vaak prima als je vraagt of je er wat mag achterlaten. En laat ons weten als je er wat wilt ontvangen of af wilt halen: klasse@globalinfo.nl
De rekening voor giften is: nr 9554857 van 'Het Lab' in Amsterdam

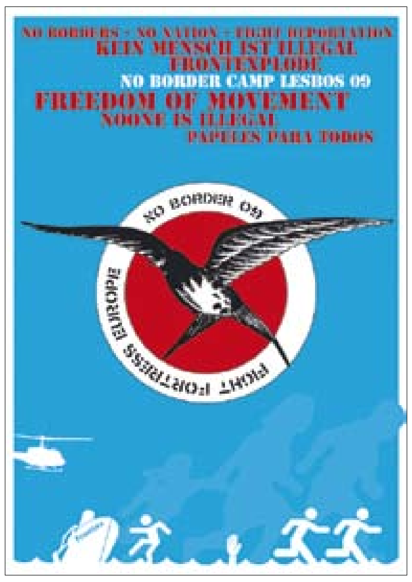
Vervolg van pagina 1

Shut down Pagani! Azadi!

king voor hun vrijlating. De eerste solidariteitsacties begonnen, en daarbij ontstonden ook de beelden die de weken daarna internationaal voor ophef zouden zorgen. Met een camera die de gevangenis binnengesmokkeld was, documenteerden de vluchtelingen zelf de onmenselijke omstandigheden in hun cellen en de filmbeelden (4) werden later door CNN en allerlei andere media vertoond. Het publiciteitswerk had nog veel effectiever geweest kunnen zijn, als het contact met mainstream media niet tot het einde een enorm omstreden thema geweest (5).

Het eerste twistpunt ontstond na de hongerstaking waarmee 40 vluchtelingen zich uit Pagani bevrijd hadden. Zij zaten nu zonder huisvesting of middelen in de haven op een mogelijkheid te wachten om naar Athene over te steken. Tickets waren voor dagen uitverkocht zodat ze naar het camp uitgenodigd werden. Daar werd echter meteen de vraag ge-

steld hoe een camp politiek efficiënt zou kunnen blijven als het misschien honderden vluchtelingen zou moeten verzorgen. Veel – vooral locale – activisten waren bang zich te zullen verliezen in steun voor individuele gevallen en daarbij misschien zelfs door de staat geinstrumentaliseerd te worden. In hoeverre praktische solidariteit en politieke eisen met elkaar verbonden kunnen worden, of in hoe verre verzet juist door de overlapping van de sociale (overlevens)strijd en politieke initiatieven een dynamiek kan laten ontwikkelen, was een vraag die tijdens de plenaire vergaderingen hooguit theoretisch aan bod kwam. Dit was echter ook de reden dat het oprichten van het Informatiepunt zich tot een compromis van Salomon-achtige proportie ontpopte.

Want daar ontmoetten noborder activisten, die het grensbeleid van de EU wilden bestrijden, degenen die dat in de praktijk ondergraven door hun reis naar Europa. Bij het Informatiepunt lukte de communicatie ongeacht alle taalgrenzen – van onderlinge steun tot het gemeenschappelijke doen. De gaarkeuken bracht het eten, camp-activisten boden medische eerste hulp, juridisch advies en praktische hulp voor de (door)reis. Migranten met meer ervaring vertaalden en deelden hun belevenissen, degenen die genoeg geslapen hadden hielpen de nieuwkomers. Migranten die het eiland bereikt hadden, namen deel aan een afscheidsfeest voor degenen die met de veerboot naar Athene vertrokken. Een Afghaanse grootfamilie is het gelukt zich te registreren zonder eerst opgesloten te worden, een precedent! En voor de Frontex actiedag werd bij de Informatiepunt een enorm meertalig spandoek met tekst Freedom of Movement gemaakt door verschillende vluchtelingen.

Pas met de hongerstaking vlak voor het begin van het camp werd duidelijk dat het detentiecentrum het kristallisatiepunt voor noborder09 zou worden. Pagani, met soms 1000 gedetineerde mannen vrouwen en kinderen, was overvol, de verzorging met eten en water totaal ontoereikend en de hygiënische situatie catastrofaal. Bijna elke dag vonden grotere en kleinere acties plaats, met Freedom! Azadi! kreten als gemeenschappelijke leuzen van binnen en buiten. Meermaals werd stevig aan de poort van de gevangenis gerammeld en daarna werd de binnenplaats en tot slot het dak bezet. De vraag of en hoe een van buiten geforceerder massale uitbraak de sluiting van de gevangenis had kunnen bereiken, werd heftig bediscussieerd. Zou het niet het enige aanvaardbare (en ook nog technisch makkelijk realiseerbare) antwoord geweest zijn? Uiteindelijk was bepalend dat van van binnenuit duidelijk gesteld werd dat ze niet als criminelen uit zouden willen breken, maar simpelweg vrijgelaten willen worden (waarbij de angst een rol speelde dat de veerhaven een makkelijk controleerbare flessenhals zou kunnen vormen). In deze zin ontwikkelde zich – tenminste gedurende de camptijd – een strategie van binnen en buiten om constant druk uit te oefenen om allereerst de detentielengte te beperken en daardoor de gevangenis om te vormen in een daadwerkelijk open opvangcentrum.

Voor veel furore zorgde een actie op de Frontex actiedag waarbij mensen met 50 kleine rubberboten in de haven sprongen en naar het controlepunt van de havenpolitie peddelden. Deels omdat de patrouilleboten van de Griekse kustbewaking zo vriendelijk waren om te tonen hoe ze door snelle wendingen te maken kunstmatige golven maken, waarmee ze op volle zee boten met vluchtelingen terugdringen. Op hetzelfde moment begon de demonstratie tegen Frontex, aangevoerd door activisten uit Mali en Mauritanië die in West Afrika ook met operaties van de EU agentschap geconfronteerd zijn. Het transnationale netwerk met hen, en met activisten uit Oost Europa en Turkije, werd tijdens de workshops gevormd. Er werden plannen gemaakt voor gemeenschappelijke initiatieven tegen Frontex en tegen het onwettige terugsturen aan de externe EU grenzen (refoulement). Noborder09 heeft ook tot meer duurzame effecten op lokaal niveau geleid dan ooit tevoren. De lokale steungroep kwam duidelijk gesterkt uit de week naar voren, het aanklagen van de situatie in Pagani bleef voortgaan, niet alleen omdat de nieuwe gevangenen door bleven rebelleren. Nieuw aangekomen gezinnen zullen daar nu direct geregistreerd worden zonder opgesloten te worden, wat een kleine maar tastbare verandering in de huidige afschrikkingspolitiek zou betekenen. Bovendien hebben de "Voices From Pagani" de Dublin uitzettingen (6) moeilijker gemaakt. Niet toevallig beklaagde zich Wolfgang Schäuble, voormalig Duits minister van Binnenlandse Zaken (nu van Financiën) na een succesvol kort geding bij het grondwettelijk gerechtshof, dat met Griekenland het hele Dublin-systeem in gevaar gebracht zou worden.

Via het Informatiepunt kwam noborder09 met naar schatting 200 sans papiers in contact, en het registratie- en opsluitingssysteem kon tijdens de campdagen vaak gesaboteerd werden. Contacten bleven ook na aankomst in Athene voortbestaan en degenen die snel door konden reizen, meldden zich al terug uit de doellanden! Het Informatiepunt bood voor een moment een kijkje in hoe een zelfgeorganiseerd "Welcome Centre" er uit zou kunnen zien – zoals een jonge vrouw uit Somalië bevestigde: "Het dankbaarst ben ik om geleerd te hebben dat er meer is dan alleen maar een reis. Toen ik Somalië verliet, vertrok ik om een veiligere en betere plek te vinden om te leven en omdat ik mijn familie wou ondersteunen. Nu kan ik duidelijker zien hoe Europa op dit moment eruit ziet, en dat het niet de veilige plek is die ik wou bereiken. Wij worden in verschrikkelijke gevangenissen geworpen en Europa stuurt haar militairen om ons op de zee te bevechten. Ik heb nog nooit zoveel binnen zo korte tijd geleerd.. Het was een moeilijk leerproces, maar ik leerde nog meer. Ik ben hier mijn tweede reis begonnen. Want wij begonnen ook al de anderen te zien die in dezelfde kleine boten zitten en vechten om te overleven en verder te komen. De laatste paar dagen met jullie in deze tent in Mytilini heb ik kunnen voorzien hoe het zou kunnen zijn als wij allemaal samen op reis zouden gaan. Misschien naar een andere plek, die in de toekomst zal bestaan." ◘

---

(1) De langere Duitstalige versie van deze tekst is te vinden op http://trans-act.noblogs.org/. Zie ook: http://lesvos09.antira.info/ en http://birdsofimmigrants.jogspace.net/biographi

(2) In de komende maanden zal een speciale brochure over het Informatiepunt geschreven worden.

(3) Vergelijk ak 539: In Pagani worden de vingerafdrukken van vluchtelingen afgenomen, dan worden ze zolang opgesloten (tussen 2 weken en 2 maanden), totdat zij een "wit papier" krijgen dat zegt dat ze binnen 30 dagen Griekenland moeten verlaten.

(4) Deze en andere video's kan je hier zien: http://lesvos09.antira.info/nobordertv/

(5) Voor het camp heeft de locale groep de beslissing genomen als noborder camp geen mainstream-media werk te doen.

(6) Asielzoekers die in een ander land dan het land van eerste opvang om asiel vragen. In het verdrag van Dublin is geregeld dat ze alleen asiel mogen vragen in het land van eerste opvang en om die reden wordt hun asielaanvraag in het land waar ze nu verblijven geweigerd.

Tien jaar globaliseringsbeweging in de polder

✱DOOR KEES STAD

Toen (de beweging van) 'Seattle' losbarstte, raakte zelfs de Nederlandse polder er enigszins door bevangen. De vraag is wat daar, tien jaar later, van over is.

(Een veel langere versie met voetnoten is op internet te vinden: www.globalinfo.nl/Achtergrond/tien-jaar-globaliseringsbeweging-in-de-polder.html)

De laatste tien dagen van 2009 heeft de nationale nieuwszender Radio 1 besteed aan een terugblik op het decennium. Er is een top 100 van 'belangrijke gebeurtenissen' van dat decennium samengesteld. Geen enkele van de globaliseringsprotesten heeft die top 100 gehaald. De 'globaliseringsbeweging' lijkt weer helemaal van de kaart verdwenen.

In feite piekte het globaliseringsprotest in Nederland vroeg. Al in 1997, toen de EU-top in Amsterdam werd gehouden, werd een van eerste grote topprotesten gehouden. Het rond de EU-top ontstane Platform voor een Ander Europa leefde nog jaren voort en vormde het skelet voor veel van de Nederlandse globaliseringsactiviteiten. Naar de EU en G8-top die in 1999 in Keulen werd gehouden, gingen bijvoorbeeld zeven touringcars vol demonstranten, plus nog een 'gratis trein' die aan de grens met Duitsland gestopt werd door MEers die met helikopters werden gedropt. Hoogtepunt - qua aantal - waren vermoedelijk de protesten tegen de EU-top in Brussel in december 2001, waar minstens duizend mensen uit Nederland aan deelnamen en waarvoor een speciaal gelegenheidsplatform (D14-nl) voor gevormd werd. Ook rond andere toppen (IMF/Wereldbank in Praag, EU, G8 en WTO-toppen) was steeds een opleving van activiteiten in Nederland te zien, hetgeen ook zijn weerslag had in de media. Met de wind van Seattle en andere topprotesten als Genua in de zeilen, kregen radicalere groepen in Nederland plotseling meer ruimte. Politici en deskundologen die elkaar jarenlang op plekken als De Balie of de Rode Hoed de bal hadden zitten toespelen, moesten ineens tandenknarsend accepteren dat actievoerders ook weer gingen meepraten en de steun van een groot deel van het publiek hadden.

Achteraf bezien kun je concluderen dat deze periode maar kort duurde. Daarna herstelden de verraste politieke krachten de oude rust en orde weer. Natuurlijk waren daar ook de aanslagen van de 11e september en de daaropvolgende

STOERE VROUWEN, FOTO OXFAM/NOVIB

mondiale terreur-angst/oorlog, die de atmosfeer flink deed veranderen. Sterke bewegingen hadden dat echter wel kunnen opvangen. In Nederland zijn we grotendeels terug bij af beland.

Permanente structuren

Er werden wel pogingen gedaan om conferenties te organiseren en permanentere structuren te ontwikkelen. Zo werd er tot twee keer toe een bijeenkomst georganiseerd onder de titel 'De Wereld is Niet te Koop' waar zo'n beetje alle linkse groepen die op dat moment actief waren aan deelnamen. De eerste was in juni 2001 in de Koppenhinksteeg in Leiden. Na de geslaagde mobilisatie voor de EU-top in Brussel werd - voornamelijk door de marxistische splinterpartijtjes die wel brood zagen in de opbloeiende beweging - geprobeerd de gelegenheidscoalitie D-14 permanent te maken. Maar daar deden de meeste actiegroepen niet aan mee, mede doordat ze slechte ervaringen hadden gehad tijdens de twee conferenties. Met name de Internationale Socialisten lagen slecht, omdat deze tegen de afspraken in door bleven gaan met platte propaganda bedrijven en continu leden proberen te werven. De coalitie De Wereld is Niet te Koop bloedde dan ook al snel dood.

Een tweede poging tot het vormen van een soort overkoepelende structuur, vond plaats onder de paraplu van het Sociaal Forum. In navolging van de succesvolle wereldvariant in Porto Alegre, kwam ook in Nederland een opmerkelijk breed spectrum bijeen om een lokale variant op te zetten. Het eerste Nederlandse Sociale Forum (NSF) werd in november 2004 in de Beurs van Berlage in Amsterdam gehouden en trok zo'n 1000 bezoekers. Een tweede variant vond twee jaar later in Nijmegen plaats (met 3000 bezoekers, popfans op het gratis optreden van de band Zuco 103 meegeteld). Na een 'top van onderop' in 2007 aan de vooravond van de Rostock-G8-top in Amsterdam was de lucht er uit en besloot de overgebleven stuurgroep de boel 'in de slaapstand' te zetten. Het NSF was vanaf het begin een moeizaam gebeuren, mede doordat de deelnemende (en vooral: betalende) grote ngo's en delen van de FNV er een ouderwets en veel te duur polderproject van maakten. Dat vertaalde zich ook naar de invulling van de forums die voor een deel allerminst kritisch of radicaal was, maar eerder systeemondersteunend.

Geen doorbraak media

Bijkomend probleem in de Nederlandse situatie is het volledig ontbreken van gedegen linkse mainstream media.Er was even een doorbraak in het begin van het millennium na Seattle. Opvallend is dat met name media die een progressieve geschiedenis hadden, zoals dagblad de Volkskrant of weekblad De Groene Amsterdammer, of de voormalige socialistische tak van de omroepen, zich hebben gestort op het aanprijzen van vrijhandel en de heersende economische instellingen en het schamper doen over activisten. Het is natuurlijk sowieso een probleem dat de economische ellende waar de globaliseringsactivisten tegen strijden, voor een groot deel gedragen en uitgevent worden door (zoals het tijdschrift Turbulence dat noemt) 'neoliberaal links'. Dat zijn niet alleen de sociaaldemocratische partijen, maar ook de ontwikkelingsngo's en vakbeweging en dat vertaalt zich ook in de media waar zij invloed op hebben. De nieuwe omroep Llink heeft een groot aantal belangrijke documentaires vertoond en bood op de radio af en toe wel ruimte voor acties en radicalere analyses.

Happy

Maar voor zover de reguliere media goedwillend ingaan op politieke acties, komen ze voor het overgrote deel uit in de 'happy' hoek. Het 'praktisch (of happy) idealisme' heeft in Nederland duidelijk op grote schaal school gemaakt en wordt veelal als leitmotiv gebruikt voor 'hoe het ook kan'. Kenmerkend daarbij is dat systeemkritiek (of eigenlijk kritiek überhaupt) uit den boze is en dat je ook binnen het systeem zoveel goede dingen kunt doen. Het levert een treurig palet op waar geen strategie voor structurele verandering meer bestaat. Een mooi voorbeeld zijn de Stoere Vrouwen die in een soort guerrilla-outfit gaan shoppen maar dan alleen 'fair' en duurzaam kopen.

In het kielzog van deze golf van positivisme zijn ook nieuwe ngo's ontstaan, die - in tegenstelling tot de meeste actiegroepen - kunnen rekenen op flinke subsidies en inmiddels tientallen mensen betaald in dienst hebben. Fair Food, Coolpolitics, globalicious... Eigenlijk zijn deze nieuwe 'onideologische' en 'praktische' ngo's de echte winnaars van de Seattle-golf in Nederland. Zij hebben er in ieder geval een goedbetaalde baan uit gesleept.

Wilde wanorde

De radicalere kant heeft geen goed antwoord gevonden op deze ontwikkelingen, en wilde dat gedeeltelijk ook helemaal niet. De radicalere buitenparlementaire sector in Nederland is traditioneel wars van het opbouwen van grotere structuren en ideologische discussies daarover. Bovendien was vanaf het begin het thema globalisering besmet verklaard door enkele scherpslijpers binnen de beweging, hetgeen natuurlijk niet bepaald stimuleerde tot deelname. Veel grassroots-organisaties zijn ook onstabiel, of haken onverwacht af na eerste ergens een leidende rol te hebben gespeeld. Het resultaat is dat er een lappendeken van actiegroepjes is die meestal elk op zijn eigen thema actief is, en weinig overleg daartussen. Er gebeurt dus wel van alles, maar zonder uitzicht op structurele opbouw en vaak moeilijk toegankelijk voor 'buitenstaanders'. Twee pogingen tot het vinden van een soort tussenvariant waren een Nederlandse variant van het internationale dissent-netwerk tijdens de G8-toppen in Gleneagles en Rostock, en het jaarlijkse 2.dh5-festival. Dissent werd gestaakt na uitgebreide evaluatie waaruit bleek dat de meeste groepjes die aan de G8-protesten deelgenomen hebben, weinig trek hadden in zo'n extra investering. Van 2.dh5 is elk jaar onzeker of er een nieuwe versie van georganiseerd zal worden. Natuurlijk bestaat er nog veel meer, zoals de jaarlijkse Pinksterlanddagen in Appelscha, of het nu opbloeiende 'Doorbraak', de SAP met z'n nieuwe conferentiecentrum, etcetera. Maar wie het vergelijkt met de onstuimige eruptie van zo'n 10 jaar geleden en het gemak waarbij toen plotseling massale campagnes mogelijk waren, kan moeilijk erg optimistisch worden. ◘

Over wonen, we

Waarom het kraakverbod geen ramp is

✱DOOR: SIKES@SQUAT.NET

Op 15 oktober 2009 heeft de tweede kamer een wet tot verbieden van het kraken aangenomen. Dit is met een krappe meerderheid gebeurd, maar vooral tegen het advies in van veel maatschappelijke instellingen, groepen en personen. Zelfs burgemeesters en lagere overheden hebben aangegeven deze wet misplaatst, onzinnig en onuitvoerbaar te vinden. Hoeveel van deze tegenstemmen ook tot tegendraads handelen gaan leiden, valt nog te bezien. Wel krijgt de kraakbeweging nu de kans om haar anarchistische pretenties waar te maken en aan te tonen de democratie van het volk uitgaat, en niet van diens vertegenwoordigers in het pluche.

Legaliteit reduceert kraken van een maatschappelijk tot een juridisch vraagstuk. Niet dat men 'legaal krakende' geen maatschappelijke stellingen kan uitdragen, maar het ondermijnt wel het behandelen van zulke maatschappelijke kwesties als uiteindelijk doel van het kraken.

Dit geldt voor de krakers zelf, die zich met kwesties in de zijlijn bezig gaan houden (hoe lang staat het leeg, zijn de tekeningen van een toekomstig bouwplan wel ok, is het wel of niet een monument) in plaats van zich op de kernpunten te concentreren: moet de overheid speculatie tegen woningzoekenden gaan beschermen, komt de overheid wel haar verantwoording na om voor goede betaalbare woonruimte voor iedereen te zorgen en hoe weegt eigendom als rechtvaardiging van bezit dan op tegen het recht op voor het lichamelijke overleven noodzakelijke basisvoorzieningen zoals een dak boven het hoofd?

De 'onzichtbare' leegstand

Hetzelfde geldt ook voor de overheid en verwante organisaties. Met de krakers als excuus worden tienduizenden kraakwachten (*) van alle rechten verstoken en als bewakers van speculatiegoederen ingezet. Niet alleen wordt daardoor de leegstand van deze panden onzichtbaar gemaakt, ook 'verdwijnen' de bijhorende woningzoekenden in hetzelfde zwarte gat. Als de Amsterdamse Wethouder Van Poelgeest de krakers dan neerzet als vrijwilligers die het werk voor de overheid doen, bedoelt hij dus eigenlijk dat zij door de precaire tijdelijkheid van hun eigen bewoning (en uiteraard die van de kraakwachten), de symptomen van het probleem onzichtbaar maken, en de overheid van de plicht tot oplossing ontslaan.

Subcultuur, precariteit en profiteurs

Het is teleurstellend hoe makkelijk mensen op deze manier en masse af te schepen zijn: de kraakwachten geven hun rechten op omdat ze als tegenprestatie wel onderdak krijgen, de krakers geven hun legitieme eisen op, omdat ze als tegenprestatie de ruimte krijgen voor hun politieke subcultuur. Het resultaat is dat speculanten en profiteurs van de wel degelijk bestaande tekorten weinig in de weg wordt gelegd. De precariteit van kraken en andere vormen van tijdelijke bewoning wordt door iedereen als normaliteit geaccepteerd, en dus gelegitimeerd.

Wat er verandert

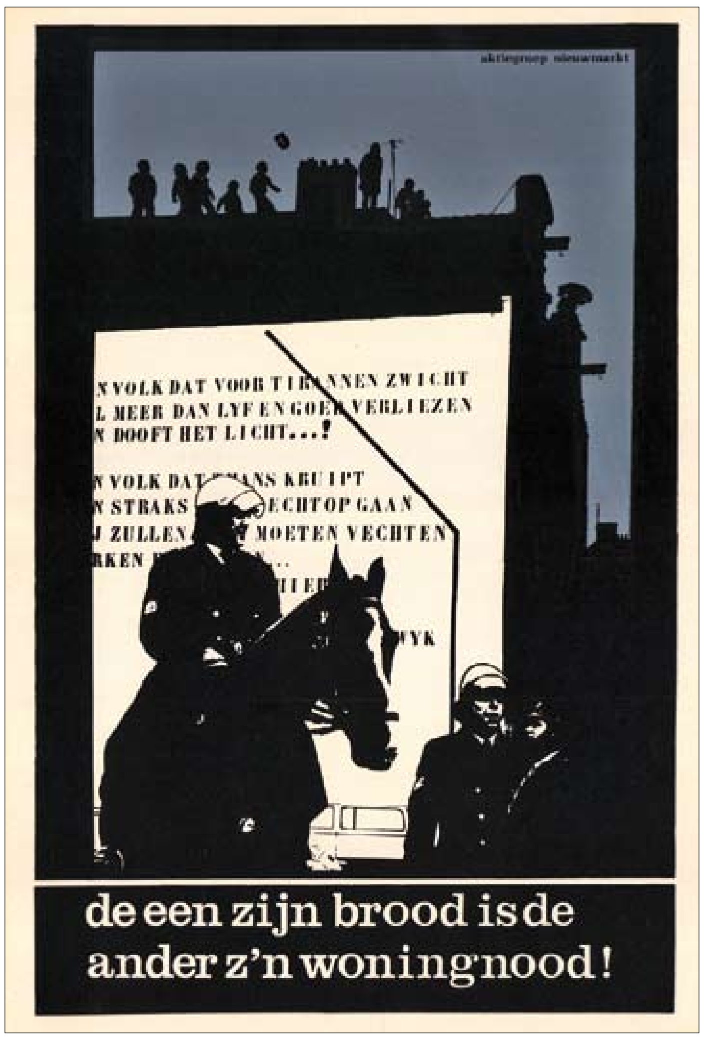
Met een al dan niet te handhaven kraakverbod verandert van alles: de kraakbeweging moet haar handelen te allen tijden politiek rechtvaardigen, en zal zich genoodzaakt zien om de echte reden voor het kraken goed op een rijtje te zetten en in verhouding te brengen met de eigen principes en die van de maatschappij eromheen. In plaats van zich te kunnen beroepen op het slappe 'het is een legale kraak' dus 'het mag', moeten kraakgroepen de nood aantonen die de wet breekt. 'Het moet, want..' dus.

Veel krakers zijn bang dat moeilijk of onmogelijk zal worden om te kraken, alsof het de wettelijke bescherming was die het hut nu mogelijk maakt. Feit is echter dat ook zonder de nieuwe wet weinig van deze bescherming over blijft, als het de bevoegde bestuurders niet zint. Een grote hoeveelheid kraakpanden wordt ook zonder kraakverbod illegaal ontruimd.

Bovendien overtreden politiek actieve krakers ook nu regelmatig bewust verbodsbepalingen (meestal '429 sexies' ofwel kraken voordat een pand een jaar leeg staat). De overheid grijpt uiteindelijk niet in, niet omdat het niet mag maar omdat het politiek onacceptabel zou zijn in de respectievelijk stad of wijk. Het zijn trouwens vrijwel altijd dat soort confrontaties waarbij krakers politiek terrein winnen.

Van scene naar beweging

Het is aannemelijk dat een kraakverbod de zaken op scherp gaat zetten. Dit kan inderdaad funest uitpakken voor de subculturele eilanden, die nu de kraakbeweging uitmaken. Wie niet bereid is met de buitenwereld te communiceren, wordt straks waarschijnlijk weggevaagd. Wie dan zonder aantoonbaar maatschappelijk oogpunt de wet overtreedt, wordt als crimineel behandeld. Wie daarentegen een maatschappelijk belang kan aantonen, ook als die niet 'wettig' is, staat buiten deze wet en wordt er noch door bedreigd noch door beschermd.

Net als het dreigement ermee, zou de feitelijke invoering van deze wet dus voor 'beweging' kunnen zorgen in de krakerswereld. Het dreigement van de invoering zorgde al voor inhoudelijke en organisatorische impulsen voor de kraakbeweging. Een feitelijke invoering van deze wet zal verdere impulsen geven, die scene en subcultuur zouden kunnen overtuigen om afscheid te nemen van hun 'gouden kooi' en de noodzakelijke vernieuwing en verbreding tot beweging te ondergaan.

En de kraakwachten? van slachtoffers naar opstandigen!

De veel grotere groep van kraakwachten, die dankzij de kraakbeweging aan onderdak is geholpen, zal eveneens niet meer gehuisvest gaan worden. Een paar goeiige woningcorporaties zullen zich onder de druk van de legale politiek nog wel ontfermen over een kleine deel van deze massa permanent woningzoekenden, maar het is weinig waarschijnlijk dat de particuliere vastgoedboeren straks hun leegstaande portefeuille door een stel potentieel feestvierende studenten gaan laten bewaken. Daar gaan ook wat boetes en heffingen niets aan veranderen.

Gezien het feit dat alleen in Amsterdam meer dan 10.000 kraakwachten op de leegstand passen, kunnen zo grote verschuivingen op de woningmarkt onstaan, met de behorende maatschappelijke en politieke consequenties. Dit is des te interessanter als de tegenwoordige kraakwachten geenszins zo naief zijn als zowel de krakers als de huisbazen en kraakwachtenbureaus blijkbaar denken. De meeste kraakwachten weten best in welk segment van de grijze woningmarkt ze gesitueerd zijn, en hoe dit segment is ontstaan. De reden om zich koest te houden, ligt niet bij hun onkennis van omstandigheden, noch bij hun heilige geloof in het eigendomsrecht, maar slechts bij het feit dat ze op zo'n manier wel aan tijdelijk onderdak geraken.

Als het kraakverbod in werking treed , komt een niet onaanzienlijk deel van de kraakwachtenbevolking op straat te staan. Anders dan de krakers, die vaak nog een sociale achterban hebben die wel een tijdje voor opvang gaat zorgen, hebben deze lieden echter weinig tot geen alternatieven. Het is aannemelijk dat dit tot grote onvrede gaat leiden. Juist bij deze onvrede ligt een kans, ondermeer voor wat er dan nog aan 'kraakbeweging' over is, om de ontevredenen te organiseren en om oplossingen af te dwingen.

Wet breekt geen deur

Ondanks de mooie woorden, van leegstandswet tot aan het Europese mensenrechtenverdrag, moesten krakers in 20 jaar legaal kraken hun rechten altijd alsnog door directe actie afdwingen. Het feit dat kraken mogelijk is, stoelt op de bereidheid van de krakers zelf om daarbij desnoods heftige confrontatie aan te gaan, maar vooral ook op de instemming van een brede meerderheid van de bevolking in de wijken en steden waar krakers actief zijn.

Het is weliswaar aannemelijk dat een paar doorgeschoten 'volksvertegenwoordiger' en hun agentjes straks gaan proberen grootse afschrikwekkende feiten te scheppen. Het is echter even aannemelijk dat de structuren van de bestaande kraakbeweging solide en flexibel genoeg zijn om een paar stootjes op te vangen, tot de overmoed van de tegenzijde wat afgekoeld is.

Kraken gaat door, maar anders en beter

Alleen een kraakbeweging die zich zowel boven de parlementaire wetgeving als haar eigen rituelen kan verheffen, om effectief het recht op wonen op te eisen en met directe actie af te dwingen, kan ook voor de vele woningzoekenden iets betekenen, die geen boodschap hebben aan de totalitaire visies van zowel het parlementarisme als traditioneel radicaal links. Als het lukt om deze zeer grote groep slachtoffers van de woningpolitiek effectief te organiseren, heeft kraken een toekomst.

(* Kraakwachten zijn mensen die - meestal via een kraakwachtbureau - in een leegstaand wonen zodat het niet gekraakt kan worden (omdat het immers 'bewoond' is. Ze betalen een zeer lage huur en ondertekenen een contract waarin ze afstand doen van huurbescherming en beloven onmiddellijk te vertrekken als de eigenaar daarom vraagt) ◘

Recente films over kraken en kraakwachten:

Leegstand zonder zorgen ht-leegstandzonderzorgen.nl
Kraken waarom niet? stoorzender.tv/Kraakverbod/Kraken,_waarom_niet.html

Meer info:

tijdelijk-beroofd.nl
www.woonbond.nl
http://squat.net/

tten en de winst

We Shall not be Moved: Huisvestingsstrijden in de VS

✱DOOR: MARIANNE

Het was vier uur 's ochtends toen we eindelijk de deur uitgingen. De straten van Brooklyn waren nog vol, maar niemand merkte ons op terwijl we van het éne appartementsgebouw naar het ander gingen. "Hier hebben wij de sloten vervangen. Dit gebouw is nu van ons," zei een van de activisten trots, "en dit gebouw ook". Het was een 'nachtuitstapje' naar de vele onafgewerkte maar bewoonbare gebouwen, achtergelaten door buitenlandse investeerders die door de financiële crisis failliet zijn gegaan.

DANNY HAMMONTREE/FLICKR

Eindelijk is het zo ver gekomen dat activisten over de hele VS beginnen met het 'terugnemen' van de vele lege gebouwen en huizen die door financiële instellingen in beslag zijn genomen over de afgelopen anderhalf jaar. Financiële instellingen in de VS hebben al 1,2 miljoen huizen in beslag genomen en Credit Suisse voorspelt dat dit aantal in de komende vier jaar tot 8 miljoen zou kunnen oplopen. De inwoners van deze huizen worden er gewoon uitgezet – het is een

> "Het is een massale en legale onteigening van burgers door financiële instellingen."

massale legale onteigening van burgers door financiële instellingen. Bewegingen die zich tegen deze uitzettingen willen keren, moeten erin slagen om een onderscheid te maken tussen legitimiteit en legaliteit. Zij proberen voor iedereen duidelijk te maken dat legale uitzettingen illegitiem zijn, en illegale bezettingen niet alleen legitiem maar ook noodzakelijk zijn.

Do-it-yourself volkshuisvesting

In tegenstelling tot Noord-Europa heeft de overheid in de VS nooit voor volkshuisvesting gezorgd. Er waren in veel grote steden wel 'public housing associations' maar deze instanties beheren weinig huizen en werken vaak in het belang van de investeerders en niet de bewoners. Daardoor zijn veel sociale woningen in de afgelopen jaren verloren gegaan aan winstgevende ondernemingen. Dit had al voor de crisis tot een stijging van het aantal daklozen geleid. Maar de financiële crisis heeft ertoe geleid dat de vele in beslag genomen huizen niet verkocht geraken en leeg blijven staan. Volgens nieuwsprogramma ABC TV zou nu al één op negen huizen in de VS leegstaan, en de situatie wordt steeds erger.

Veel lege gebouwen om te kraken zijn er wel, maar veel krakers niet. Hoewel huisvestingsproblemen veel ouder zijn dan de financiële crisis, is de politieke situatie in de VS, vooral wat kraken betreft, grondig veranderd door de crisis. Er geldt al decennia een 'kraakverbod' in de VS, en het blijft illegaal om land, huizen of gebouwen zomaar te bezetten, leeg of niet leeg. Toch doen mensen het, en na de financiële crisis doen ze het meer en meer. Hoewel veel van de woningzoekende die land of huizen kraken eigenlijk al lang vóór de crisis dakloos waren, heeft de crisis toch veel veranderd in de machtsrelaties tussen staat en burger. Door enerzijds veel steun van de buren rondom het gekraakte stuk land of huis, en anderzijds veel media-aandacht, zijn bewegingen erin geslaagd om het moeilijk te maken voor de staat om mensen te ontruimen. Publieke steun voor kraken is door de crisis veel sterker geworden. Steeds meer mensen komen immers in dagelijks contact komen met daklozen en realiseren zich dat dakloosheid ook voor hen een mogelijke toekomst is.

Dit laatste geldt niet alleen voor de armste mensen, hoewel het zwaarst getroffen door de crisis. Mensen met lage-inkomens, vaak migranten, African-Americans, Latino/as, alleenstaande moeders, zijn degene die op straat terecht komen. Dit waren de groepen die de meeste zogenaamde 'subprime' leningen hadden, leningen met een minder dan gemiddelde kans op terugbetaling en een variabele rentevoet, waardoor de maandelijkse betalingen omhoog gingen terwijl inkomsten stabiel bleven of omlaag gingen. Huurders met lage-inkomens die uitgezet worden door de instorting van vastgoedspeculatie, hebben de middelen niet om tijdelijk in een hotel te logeren, of een waarborg voor een nieuw appartement te betalen. Opvangcentra zijn niet geschikt voor koppels of families (door het scheiden van mannen en vrouwen) en families zijn dus gedwongen om voor hun eigen huisvesting te zorgen als ze samen willen blijven. Kraken wordt dan de enige oplossing. Dat gebeurt vooral op twee manieren. De meest bekende manier is door tent cities op te richten op braakliggende stukken grond. Tent cities bestonden al voor de crisis, maar zijn op veel plekken nu uitgebreid tot mini steden van duizenden inwoners. In het begin waren er tent cities over de hele VS, maar met de komst van de winter zijn veel mensen naar het zuiden gevlucht, waar ze nu groeien. De politieke insteek van deze tent cities loop sterk uiteen; sommige tent cities worden nooit meer dan een manier om onderdak te krijgen, en zijn vanuit liefdadigheidsorganisaties georganiseerd. Andere werken volgens een principe van zelforganisatie en willen aandacht vestigen op de toenemende dakloosheid, het tekort aan sociale woningen en de problemen veroorzaakt door stedelijke ontwikkeling wanneer dat wordt overgelaten aan bedrijven die winst willen boeken ten koste van de bewoners.

Neoliberalisme versus zelforganisatie

In Miami, de stad die als eerste en het zwaarste getroffen werd door de crisis, is al drie jaar lang een beweging die zich richt op de gevaren van de neoliberale markt en het racisme van de Amerikaanse overheid. 'Take Back the Land' begon in 2006 toen een aantal bewoners en activisten in Miami begon met het uitzoeken van een geschikt tuk land voor een tent city. Doelen van de actie waren

> "Activisten kunnen het publieke debat winnen door de noodzaak van illegale actie te verdedigen"

om huisvesting te creëren, om het recht op het collectief beheren van land door African-Americans op te eisen, en om een nieuw soort gemeenschap uit te bouwen waarin mensen gezamenlijk de prioriteiten van de gemeenschap bepalen. Doordat deze mensen geen enkele kraakervaring hadden, moesten ze alles zelf ontdekken, waardoor ze zeer creatief te werk zijn gegaan. Beseffend dat ze veel steun van de buurt nodig hadden, zijn ze maanden van tevoren van deur tot deur gegaan om te peilen wie in de buurt eventueel bereid zou zijn om te helpen. Uiteindelijk hebben ze in samenwerking met geselecteerde mensen uit de buurt het meest geschikte stuk land gekozen, en de buren ook actief betrokken bij het oprichten van de tent city. Tijdens de eerste uren van bezetting hebben deze buren voor onmisbare steun gezorgd door gereedschap en eten te verzorgen. De bezetters hebben het stuk land kunnen houden door de politie over de wetmatigheid ervan in de war te brengen terwijl ze zo snel mogelijk houten structuren erop bouwden. Ze hebben de tent city vervolgens ook kunnen uitbreiden tot een zelfgeorganiseerde gemeenschap gedeeltelijk door samen te werken met de "crusty kids" die bekend waren voor de mobilisatie tegen de Free Trade Agreement of the Americas (FTAA)-top in 2003. Deze activisten hebben composttoiletten gebouwd, infrastructuur voor de keuken opgericht en technieken van collectieve besluitvorming ingebracht.

De tent city in Miami is een voorbeeld geworden voor veel andere steden, en de strijd voor leefbare huisvesting wordt steeds sterker. Take Back the Land is nu ook actief in het kraken van leegstaande huizen. Zij gaan op 'huizenjacht' om geschikte huizen te identificeren en dan, met veel media aandacht, verhuizen ze dakloze families 'terug naar huis'. Ook deze tactiek wordt toegepast in andere steden, maar niet altijd met even veel succes. Take Back the Land is erin geslaagd om de media tegen de politie en de overheid te gebruiken, door de nadruk te leggen op noodzakelijkheid van huisvesting. Doordat er zo weinig kans is dat lege huizen nog verkocht geraken, kunnen activisten gemakkelijk het publieke debat winnen, maar dan alleen door de legitimiteit en noodzaak van illegale actie te verdedigen. Wanneer zij gebouwen kraken zeggen vermelden ze ook nadrukkelijk "in this country we have to challenge the law if we want to help the urban poor" en komen ze onmiddellijk met vakkennis over hoe vaak, waar, wanneer en op welke manier de staat arme families en buurten verraden heeft door marktwerking en eigendomsrechten boven het recht op huisvesting te stellen. Zo brengen deze bewegingen veel meer dan alleen het recht op kraken en de huisvestingsproblematiek in het publieke debat. Door de crisis is een opening ontstaan, en de taak van bewegingen nu is deze opening te gebruiken om met duidelijke voorbeelden duidelijk te maken dat de kwestie van legaliteit een bijzaak is, en dat als mensen huisvesting willen, het zowel legitiem als noodzakelijk is dat zij daar voor opkomen. ◘

Nuttige websites:
takebacktheland.org
www.picturethehomeless.org

Vervolg van pagina 1

“Never trust a cop”

Het lijstje van repressieve maatregelen is erg lang. Het omvat omsingelingen van activisten, het van te voren in beslag nemen van actiemateriaal, het gericht arresteren van activisten met een specifieke rol (waaronder street-medics), het fors beperken van de publieke ruimte en het bewust uitlokken van relletjes.

De doelstelling kan wellicht het beste omschreven worden als “preventieve inperking”. Niet afwachten wat er komt en dan .met knuppel, traangas en waterkanon erop los, maar informatie verzamelen, anticiperen, doelmatig plannen en elke onverwachte actie bij voorbaar onmogelijk maken.

Foto's: http://www.flickr.com/photos/21484920@N02/4206783397/sizes/o/(thousand.wor(l)ds, flickr)

Niet één van de gebruikte politietactieken was daadwerkelijk nieuw. Wat zo imponeerde was een bijna perfecte toepassing van een combinatie van diverse tactieken die de beweging onschadelijk en daardoor haast onzichtbaar maakte. Veel actievoerders hadden de indruk dat ze letterlijk geen kant meer op konden.

In dit artikel vijf lessen en vier voorstellen die het debat over antirepressie-strategieën hopelijk aanzwengelen.

… Vijf Lessen

1. Ruimtebeheersing

Opvallend aan de politiecontroles in Kopenhagen was de bijna volledige beheersing van de publieke ruimte. Hierdoor waren momenten van spontane interventies door actievoerders beperkt en werden beoogde actiedoelwitten vaak niet bereikt.

De menigte van demonstranten werd strategisch gestroomlijnd en in geordende banen geleid. De zogenaamde rode zones en hekwerken horen inmiddels bij het standaardplaatje van grote topbijeenkomsten. Maar ook tijdens protesten ageerde de politie met inzicht voor ruimtelijke controle. Politievoertuigen en ME-linies barricadeerden preventief de toegang van afwijkende routes of actiegerelateerde gebouwen. Bruggen in het centrum werden strategisch afgesloten. Groepen actievoerders werden voortdurend omsingeld.

Een ander aspect van ruimtelijke controle is het tijdelijke herinvoeren van grenscontroles en het tegenhouden van “risicogroepen” bij de grens. Groepen actievoerders werden door de Deense politie samen met hun Duitse collega's uren doorzocht en gecontroleerd.

2. Wettelijke Uitzonderingstoestanden

Reeds bij eerdere topprotesten zijn bijzondere wettelijke regelingen. In Denemarken werd luttele maanden voor de COP15 een breed pakket nieuwe wetten door het parlement gejast.(het zogenaamde “Lummelpaket”), dat de rechten van demonstranten drastisch beperkt. De actiebeweging in Denemarken zal hier ook de komende jaren nog onder moeten leiden. Vooral van de mogelijkheid van preventieve detentie en het verbod op gezichtsbedekking, maakte de politie veevuldig gebruik.
Hand in hand met de nieuwe wetten gaat ook de criminalisering van de beweging, bijvoorbeeld door bizarre aanklachten tegen veel opgepakte activisten, vaak in “spoed”-rechtszaken die aan “show trials” doen herinneren.

3. Massa-arrestaties

Een geliefd en effectief middel om protest te neutaliseren is om vele actievoerders voor een dag (of meer) simpelweg “van de straat te houden”. Op12 december werden meer dan 900 actievoerders omsingeld en opgepakt.

Nadat ze uren in de kou op de grond moesten zitten en na nog meer uren opsluiting in een tijdelijke gevangenenopslag, werden de meeste actievoerders zonder dagvaarding vrijgelaten. Naast het feit dat veel betogers de actie de dag daarop misten, heeft het ook een afschrikwekkende nawerking op andere actievoerders.

Op basis van de nieuwe wet zijn massa-arrestaties vooral preventief uitgevoerd. Dit geeft de politiemacht verreikende bevoegdheden: beschouwt zij een groep demonstranten als “gevaarlijk”, dan mag zij die preventief oppakken en opsluiten. Een concrete aanklacht, laat staan een ordelijke rechtszaak, is niet eens meer nodig.

4. Logistieke Inperking

Logistieke inperking betekent hier dat de politie maatregelen neemt die het moeilijker maken voor de actievoerder om verrassende acties uit te voeren, bijvoorbeeld door actiemateriaal in beslag te nemen.
Directe massa-acties vergen behoorlijke logistieke voorbereiding. Niet geheel toevallig was er bijna elke dag een inval in precies dát sociale centrum waar materiaal voor de actie van de volgende dag opgeslagen lag. Van spandoeken tot schilden en fietsen, alles werd doorgaans in beslag genomen. Op woensdag kaapte de politie de geluidswagen.

5. Informatie & Surveilllance

Het alledaagse politiewerk bestaat meer en meer uit informatie verzamelen en surveillance. Weken voor de top verklaarde de Deense Minister van Binnenlandse Zaken trots dat hij lijsten had ontvangen van nagenoeg alle EU landen met namen van actievoerders die bekend staan als “extremistisch” of “gewelddadig”. (Uit een eerder onderzoek van Janssen & Janssen blijkt dat het opgepakt worden bij een kraakactie of fietsdemonstratie afdoende is om door de Nederlandse autoriteiten in zo'n categorie geplaatst te worden).

Naast extreem veel camera-gebruik maakte de politie bovendien haast obsessief gebruik van agenten in burger (zelfs vermomd als journalisten!) die zich tussen actievoerders mengen en arrestaties uitvoeren. De Deense autoriteiten beschikten kennelijk over een gedetailleerd beeld van gezichten achter de mobilisatie. In gerichte acties, vaak met ‘stillen’, zijn sleutelfiguren van de mobilisatie opgepakt en dagenlang vastgezet. Zo werden ook tientallen actievoerders van het Italiaanse Yabasta netwerk opgepakt tijdens een feest in de gekraakte wijk Christiana.

… Vier Voorstellen

1. Het wiel niet opnieuw uitvinden

Repressie werkt, mede omdat demonstranten niet weten wat daartegen te doen is. Vaak wordt daarbij ook een rijke ervaringsschat aan trucs vergeten die werkten in het verleden. Het wiel hoeft niet altijd opnieuw uitgevonden te worden: inhaken tijdens demonstraties, solidariteit met arrestanten en het geheim houden van aspecten van een actie, zijn voorbeelden van concrete maatregelen om de effecten van repressie te doorbreken.

2. Massale Directe Actie

Een van de sterkste aspecten van de andersglobaliseringsbeweging, ook nu weer toegepast in Kopenhagen, is directe actie in een massacontext. Eerder was directe actie vaak een zaak voor kleine groepen. Massa-acties waren gereduceerd tot het repertoire van saaie rondjes door de stad. De kracht van massale directe actie (zoals de poging het conferentieterrein op te gaan door massaal door een politieversperring te drukken) is cruciaal voor een beweging die probeert verzet van onderop tegen mondiale structuren te organiseren.
Tegelijkertijd is de afgelopen jaren gebleken dat de politie haar tactische repertoire behoorlijk heeft aangepast om decentrale acties zoals blokkades of bestormingen onschadelijk te maken. Er zal over nieuwe tactieken nagedacht moeten worden om de politie te overrompelen en met nieuwe dilemma's te confronteren.
Het “bike block” in Kopenhagen is een mooi voorbeeld. Een groot aantal fietsende demonstranten vormt een extra probleem voor de politie. Tegelijkertijd werden de fietsen gebruikt om politieauto's tegen te houden. Als er niet veel fietsen in beslag waren genomen, zou het effect nog groter zijn geweest.

3. Ongehoorzaamheid

Een zeer frustrerend moment in Kopenhagen waren ongetwijfeld de massa-arrestaties tijdens de demonstratie op zaterdag de 12e. Verbazingwekkend was het ogenschijnlijk weinige verzet tegen de doelgerichte politie-interventie. Als schapen haast lieten betogers zich omsingelen, boeien, achter elkaar plaatsen en wegvoeren.

Ongehoorzaamheid zou een grotere rol kunnen spelen in het repertoire van sociale bewegingen. Juist tijdens protesten kan ruimte gewonnen worden voor creatieve acties door collectief wetten te overtreden. Ongehoorzaamheid niet als gewelddadige confrontatie, maar als tactiek om oncontroleerbaar te blijven. Dit kan op veel manieren (onverwacht) in de praktijk gebracht worden. Daarvoor moet wellicht weer meer een cultuur van onderlinge solidariteit gecreëerd worden, zodat mensen niet meteen terugschrikken van de eerste de beste politie-actie.

4. Tactische diversiteit organiseren.

Een grote menigte van actievoerders betekent dat er verschillende tactische voorkeuren zijn. Dat hoeft niet te botsen. Tijdens de eerdere golf van topprotesten ná Seattle spraken actievoerders vaak aparte zones af voor verschillende actievormen. Verschillende tactieken konden elkaar aanvullen zonder elkaar in de weg te staan. De toegenomen beheersing van de ruimte door de politie heeft deze oplossing moeilijker gemaakt.

Tactische diversiteit betekent ook in gesprek gaan met elkaar over aspecten van een actievorm.. “Confrontatie”, “door een politielijn drukken”, maar ook “zitblokkades” kunnen erg uiteenlopende betekenis hebben voor actievoerders uit verschillende contexten. Toen de actievoerders in Kopenhagen voor het Congrescentrum op de te verwachten politielinie stootten, leek het alsof het “doorddrukken” nooit besproken was. ◘

www.legal.squat.net
www.gipfelsoli.org
www.statewatch.org
www.burojansen.nl

Het politierepertoire

Dag van een grote demonstratie, zaterdag 12 december.. Een paar dagen eerder had de politie reeds een inval gepleegd bij het grootste actiecentrum, waarbij veel actiemateriaal in beslag werd genomen. Nu wordt plots een groot deel van de demonstratie omsingeld: meer dan 900 actievoerders moeten uren in de kou op de grond zitten, alvorens officieel opgepakt te worden. Peperspray wordt ook ingezet.

Omsingeling is een geliefde methode van de politie, blijkt de dag erop. De groep actievoerders die deze zondag de haven van Kopenhagen wil bezetten, wordt reeds op het verzamelpunt omsingeld en opgepakt.

En vervolgens weer een inval, diezelfde avond nog, bij het actiecentrum waar materiaal ligt voor de migratie-acties de dag daarop. De volgende dag – maandag – blokkeert de politie alle plekken waar acties plaats zouden vinden tegen migratiecontrole.

Maandagavond weer een gerichte politie-aanval, als de politie de gekraakte wijk Christiania aanvalt, nadat een debat met Naomi Klein daar afgelopen was. Dit mondt uit in een minirel die redelijk snel in bedwang werd gehouden. Activisten die voor een vergadering in Christiania bij elkaar kwamen, worden allen opgepakt.

Dinsdag was het de beurt aan een van de perswoordvoerders van het Climate Justice Action om de cel in te gaan. Na een persconferentie wordt hij door agenten in burger gearresteerd.

Ook de dagen daarop zet dit politierepertoire zich voort. In weer een actiecentrum worden fietsen in beslag genomen van het“bike block” voor de acties van de dag daarop. De poging massaal en vreedzaam het conferentiecentrum in te komen wordt door politieautos, ME linies en veel knuppels en peperspray tegengehouden.

Een van de demonstratieblokken met zo'n 200 mensen werd al bij het begin opgepakt en ook delegatieleden van binnen de conferentie die de “popular assembly” willen bijwonen, worden door politie tegengehouden.

‘Bezet alles, eis niets!

De afgelopen maanden is er over de hele wereld, maar vooral in Europa een opleving geweest van de studentenbeweging tegen de commercialisering van het hoger onderwijs. In dit stuk geven we een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen en een schets van hoe deze beweging is opgebouwd en georganiseerd. Aansluitend vergelijken we de situatie in Nederland met die in andere landen waar protest en bewegingen veel verder gevorderd zijn dan hier.

DOOR KRITISCHE STUDENTEN UTRECHT

DANNY HAMMONTREE/FLICKR

Zoals eerder te lezen was in Klasse! (nr. 6: “Het ‘Bologna Proces’ en de protesten daartegen”) vinden er in Europa en de rest van de wereld verregaande hervormingen plaats in het hoger onderwijs. Verschillende landen kampen met verschillende problemen, maar kort samengevat wordt er geprotesteerd tegen de commercialisering, economisering en privatisering van het hoger onderwijs dat zich manifesteert in bezuinigingen, hoger collegegeld, verlaging (of afschaffing) van studiefinanciering, ‘corporatization’ van universiteiten en hoge scholen, slechter onderwijs (en andere negatieve gevolgen waar we elders op ingaan, zie onze website). De bewegingen protesteren in eerste instantie alleen tegen deze veranderingen, maar spreken zich vaak ook uit tegen commercialisering van het hoger onderwijs an sich en verbreden in veel gevallen hun doelstellingen naar het recht van iedereen op toegankelijk en emancipatorisch onderwijs.

Afgelopen november werd de derde internationale actieweek tegen de commercialisering van het hoger onderwijs gehouden met de leus “Education is NOT for $A£€”. Het ging tijdens deze week niet zozeer om het stellen van direct inwilligbare eisen met betrekking tot onderwijs, maar vooral om het aan de kaak stellen van de commercialisering van het hoger onderwijs op wereldwijd niveau - getuige ook de door studenten in Californië gebruikte slogan “Occupy everything, demand nothing”.

Ongeveer 70 groepen uit 30 landen hebben tijdens deze dagen actie gevoerd, voornamelijk met massademonstraties en bezettingen van universiteiten. Voordat de week officieel was begonnen, kreeg de hele beweging een grote boost door de bezetting van de tien belangrijkste universiteiten in Oostenrijk uit protest tegen bezuinigingen. Na staking van studenten en docenten van de kunstacademie in Wenen tegen hervormingen, werd besloten om een van de grootste collegezalen te bezetten. Dit zette een kettingreactie van andere bezettingen door heel Wenen en Oostenrijk in gang. De bezettingen zetten zich al gauw om in 24 uurs ‘student assemblies’ die zich ontplooiden in talloze workshops, discussies over de organisatie en toekomst van het onderwijs en gigantische plenaire vergaderingen om acties voor te bereiden. Dit alles gebeurde vaak op basis van een horizontale organisatiestructuur en direct democratische beslissingswijze. Naar het goede voorbeeld van de Oostenrijkers spreidden demonstraties zich gedurende de actieweek uit naar Kroatië, Duitsland en Californië tot Sierra Leone, Indonesië en Bangladesh. In Europa alleen al zijn er op 17 november, de grootste actiedag, meer dan 300.000 studenten en kenniswerkers de straat op gegaan.

Via internet kon men de internationale acties op de voet volgen. De genoemde bezetting in Wenen werd 24 uur per dag via livestream uitgezonden. Er was ook een online kaart die up-to-date werd gehouden met locaties en omschrijvingen van bezettingen en demonstraties en via een website en mailinglijst werden activisten van over de hele wereld aangemoedigd om lokale acties te delen met de rest van de beweging. De groepen die deel uitmaken van dit horizontale gedecentraliseerde netwerk zijn actief en heel divers: van anarchistische en communistische groepen tot linkse studentenvakbonden en landelijke coalities. De toepassing van moderne technologie (zoals chat, twitter & facebook) om communicatie en organisatie te faciliteren rond een gedeeld doel, heeft activisten van over de hele wereld samengebracht om te strijden voor toegankelijk en emancipatorisch onderwijs voor iedereen en om de onderliggende problematiek van commercialisering als oorzaak aan te wijzen.

Hoewel er in Nederland een stijgende lijn in studentenprotest te constateren is, ging de internationale actieweek tegen commercialisering van hoger onderwijs nagenoeg onopgemerkt aan ons voorbij en ontbreekt vooralsnog een grote grassroots studentenbeweging. Mainstream studentenprotest in Nederland richt zich vooral op korte termijn doelen zoals specifieke hervormingen tegenhouden of afzwakken, waarbij het proces van commercialisering en economisering van het hoger onderwijs als daadwerkelijke oorzaak van de hervormingen buiten beeld blijft. Anti-Bologna spandoeken ontbreken bij demonstraties in Nederland, maar er lijkt wel meer actiebereidheid te zijn ontstaan dan voorheen en er wordt inmiddels geprotesteerd tegen een breed scala aan kwesties. Plasterk ontvangt regelmatig protestbrieven van verschillende groeperingen bestaande uit zowel studenten als docenten. De Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) en het Interstedelijk Studentenoverleg (ISo) richten zich met (ludieke) acties en demonstraties in Den Haag vooral op bezuinigingen (met leuzen als “investeer meer” in de kenniseconomie). Amsterdamse studenten behaalden eind 2008 een kleine overwinning door de ‘ambitietaks’ aan de UvA met een petitie en een demonstratie tegen te houden (het idee om studenten te laten betalen voor het volgen van cursussen buiten het vastgestelde vakkenpakket). In Groningen werd met een bezetting geprotesteerd tegen de invoering van het BSA en de afbrokkeling van studentenmedezeggenschap aan de Rijksuniversiteit Groningen en in Utrecht wordt momenteel gestreden tegen de afschaffing van de papieren universiteitskrant van de Universiteit Utrecht. De protestbeweging lijkt, langzaam maar zeker, te groeien.

Als reactie op studentenprotesten lijkt de overheid een lastercampagne te zijn begonnen tegen studenten, om in Nederland het doorvoeren van hervormingen in het hoger onderwijs te vergemakkelijken. De stigmatisering van studenten als criminele, luie prutsers in de media - met berichten zoals “studenten frauderen massaal met studiebeurs”, “studenten laten geld bij belastingdienst liggen”, “studenten doen te lang over hun studie” - heeft niet alleen in de samenleving geleid tot een stereotyperend negatief beeld van ‘de student’, maar ook bij studenten zelf. Protesten richten zich hierdoor vaak op het verdedigen van het recht om te mogen protesteren, in plaats van een aanvallend protest tegen de genoemde onderwijshervormingen, wat een grote stijging van actiebereidheid onder studenten lijkt te bemoeilijken. Dit probleem bestaat ook buiten Nederland. Een student uit Dhaka, Bangladesh schreef op internet: “The government with the help of the commercial media demoralizes the students and always tells them that education is not for free and that it is normal to pay for quality education and that education is a market product”, aldus Terek Ahmad.

Zal het ondanks de negatieve beeldvorming mogelijk zijn om een actieve en sterke ‘protestcultuur’ op te bouwen? En kan de protestbeweging in Nederland het momentum vasthouden en uitbreiden of blijft het bij sporadische acties, brieven schrijven aan de minister en hopen op het beste? Om een sterke actiebereidheid te stimuleren zou Nederland een voorbeeld kunnen nemen aan de organisatie van de studentenbewegingen in het buitenland zoals de grassroots beweging in Duitsland, die grootschalige protesten en bezettingsacties mogelijk maakt. Bovendien lijkt de actiebereidheid van buitenlandse studentenbewegingen vaak gepaard te gaan met een meer fundamentele kritiek op de commercialisering van het hoger onderwijs en een meer uitgesproken visie op hoe het onderwijs zou moeten zijn. De kleine successen die de Nederlandse studentenbeweging behaalt zijn wel degelijk van belang om actiebereidheid te stimuleren. Zonder fundamentele kritiek is de commercialisering van het hoger onderwijs niet tegen te houden, maar is hoogstens de implementatie ervan te beïnvloeden. ◘

Website KSU: kritischestudentenutrecht.wordpress.com
edufactory: www.edu-factory.org
www.emancipating-education-for-all.org

Agenda

za 6 februari
The Trap, What happened to our dream of freedom, deel 1&2, Adam Curtis, 2007
Zaterdag 13-2 The Trap, What happened to our dream of freedom, deel 3 en aansluitend discussie
The Trap: Driedelige documentaire serie.Onderzoekt het concept en de definities van 'vrijheid' en in het bijzonder hoe een simpel model van de mens als zelfgericht robotisch wezens leidde tot het hedendaags heersende concept van vrijheid. Vergelijkt dit met het alternatief: een progressieve bevrijdende visie op vrijheid. Alle filmavonden beginnen met soep om 19:00 en aanvang film 20:00
Bollox, 1e Schinkelstraat 14-16 in Amsterdam

vr 12 februari
Benefiet voor klasse! in De Nieuwe Anita, Frederik Hendrikstraat 111 Amsterdam
Met: live muziek (Manu, bucketboyz), postbode François, 3 x kommunikatieguerilla, cocktails, DJ Marcella.
€ 5,- v.a. 21.00 uur (denieuweanita.nl)

vr 19 februari
Knoflook Den Bosch (20.30):
James 'Bar' Bowen + Jim Sputnig! Folk it up

ma 22 februari
20.00 Crea Amsterdam: Over de globaliseringsbeweging als radicale democratisering
mmv. Marianne Maeckelberg, Kriss Sol, David Graeber (ovb)

t/m 14 maart
"If You lived here still..." over daklozen en stadsvernieuwing in NY, Casco, Nieuwekade 213 Utrecht
cascoprojects.org

ma 1 maart
20.00 uur Crea Amsterdam
Over de neoliberale stad en het alternatief daarvoor.
Met Rodrigo Fernandez, Erik Swyngedouw.

woe 3 maart
Stemmen?
Zelfs dat kan verantwoord, in Leiden dan: stemterug.nl

za 3 april
Organiseren Ontwapen! en Akties tegen Kernwapens een manifestatie en actie bij kernwapenbasis Volkel in Noord-Brabant, in het kader van een internationale actiedag voor ontwapening. Na een bijeenkomst met sprekers en muziek aan de hoofdpoort, kan iedereen die dat wil deelnemen aan een grootschalige 'opruimingsactie' op de basis. Hier liggen nog altijd 20 Amerikaanse kernwapens opgeslagen voor gebruik door Nederlandse F16-piloten in NAVO-verband. Wil je (vanaf eind febr.) materiaal ontvangen of een infoavond organiseren mail ons dan (ontwapen@yahoo.com).
website: ontwapen.puscii.nl

ma 12 april
Crea Amsterdam: De EU als 'corporate project'

21-24 mei
Pinksterlanddagen te Appelscha
pinksterlanddagen.nl

(Op al deze plekken kun je ook deze krant vinden om zelf te verspreiden):

Boekwinkels en infocentra
DE ROOIE RAT
Oudegracht 65, Utrecht
• www.rooierat.nl
HET FORT VAN SJAKOO
Jodenbreestraat 24
Amsterdam
• www.sjakoo.nl
ROSA
Folkingedwarsstraat 16A
Groningen
• www.bookshoprosa.org
INFOTHEEK GENT
Annonciadenstraat 16, Gent
• www.anarchie.be/infotheek
EURODUSNIE
Koppenhinksteeg, Leiden
• www.eurodusnie.nl

• ACU in Utrecht
Voorstraat 71 acu.nl
• Knoflook, Havendijk 1 Den Bosch
verenigingontspoord.org
• Grote Broek. Nijmegen
grotebroek.nl
• Opnieuw open! De Groote Weiver
Industrieweg 1a Wormerveer
www.degrooteweiver.nl
• Nieuw! Arnhem: De Mallemoere, Oude Velperweg 36
typewriterdistro.nl

Websites
DE VRIJE:
• www.devrije.nl
INDYMEDIA:
• www.indymedia.nl
KONFRONTATIE:
• www.konfrontatie.nl
GLOBALINFO:
• www.globalinfo.nl
KLEINTJE MUURKRANT:
• www.stelling.nl/kleintje
AKTIE AGENDA:
• www.aktieagenda.nl
• www.grenzeloos.org
DOORBRAAK:
• www.doorbraak.eu
STUDENTEN:
• www.kritischestudenten.nl
• www.universitaireactivisten.nl

Organisaties
ANARCHISTISCHE GROEP AMSTERDAM (AGA)
Zaterdag Anarchistische Bibliotheek van 14.00 tot 18.00u
1e Schinkelstraat 14-16 A'dam
• agamsterdam.wordpress.com
VRIJE BOND
• www.buitendeorde.nl
OMSLAG
Werkplaats voor duurzame ontwikkeling. Hoogstraat 301a in Eindhoven. (Bezoeken: bel dan eerst 040-2910295)
• www.omslag.nl

Meer fijne plekken voor vertier en revolutie:
• Joe's Garage is gevestigd op Pretoriusstraat 43 in amsterdam
joesgarage.nl
• Restaurant De Hagedis
Waldeck Pyrmontskade 116 Den Haag
restauranthagedis.nl
• Eetcafé Water & Brood en Piratenbar.
Hellingweg 127, Den Haag 070-3997455 ...
• Emmen: Huize Spoorloos,
Wilhelminastraat 33
huizespoorloos.org
• Groningen: Oude RKZ
Emmastraat 15
www.orkz.net
• Het Blijvertje: 3e Oosterparkstraat 44-88
Amsterdam slimblijven.nl
• Occi en MKZ
Amstelveenseweg 134 A'dam
(MKZ om de hoek) occii.org

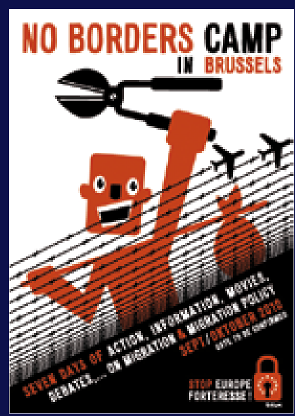
Geld [€/$]
Klasse! wil je geld!
geef je geld weg! Of dat van een ander!
stort grote bedragen op gironummer 9554857 van 'Het Lab' in Amsterdam
Benefieten voor en met ons organiseren is ook een goed idee! Om de drukkosten te betalen (da's ruim 1000 euro per keer!)

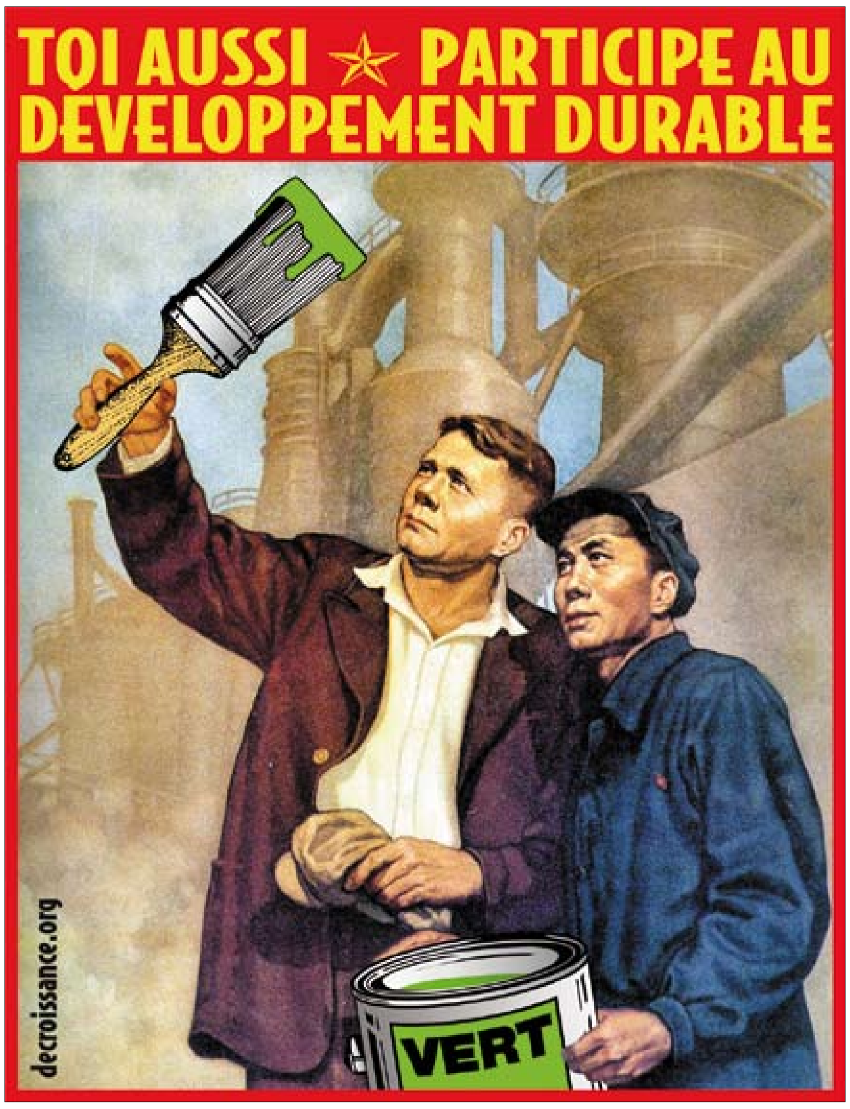
Ook op deze pagina?
Laat maar weten als je ook op deze achterpagina wilt staan: klasse@globalinfo.nl

Net uitgekomen:
Herbert Read, Mijn anarchisme; Uitgeverij Iris, Amsterdam, 2009; 33 blz. € 4,50.

Je gedeisd houden is evenzeer een politieke daad als in verzet komen [Arundhati Ro]

"Ook jij kunt deelnemen aan duurzaam ondernemen" (poster van de ontgroei-ingsbeweging in Frankrijk)